

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.172/2022/4.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: Bihari Ügyvédi Iroda cím2

A per tárgya: kölcsönszerződésből eredő tartozás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Szombathelyi Törvényszék 7.Gf.40.003/2021/9-I. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Szombathelyi Járásbíróság 1.G.40.085/2017/68-I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak – felhívásra – 482.600 (négy száznyolcvankétezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes 2009. július 9. napján személygépkocsi megvásárlásának finanszírozására kötött deviza alapú kölcsönszerződést a felperes jogelődjével, a B. Zrt.-vel (a továbbiakban: felperesi jogelőd), amelyben a felperes jogelődjé 5.080.000 forint kölcsön folyósítását vállalt.

[2] Az alperes a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének 2014 februárjától nem tett eleget maradéktalanul, ezért a felperes jogelődjé a kölcsönszerződést a 2014. június 16-án kelt levelében azonnali hatállyal felmondta. Ezt követően a szerződés alapján 2014. június 23-án elszámolt, elszámolásában az alperes fennálló tartozását 4.839.291 forintban mutatta ki.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 298. §-a, 523. §-a alapján 5.153.694 forint és járulékai megfizetésében kérte az alperes marasztalását.

[4] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Viszontkeresetében kérte a felperes által közölt felmondás érvénytelenségének megállapítását.

[5] Az elsőfokú bíróság az 1.G.40.112/2015/20/I. számú ítéletével a felmondás érvénytelenségét megállapította, egyben a keresetet elutasította. Ítéletét a másodfokon eljáró Szombathelyi Törvényszék a 13.Gf.40.007/2017/5. számú részítéletével megváltoztatta, az alperes viszontkeresetét elutasította, és a kereset körében a járásbíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[6] Az elsőfokú bíróság 1.G.40.085/2017/24/I. számon hozott jogerős közbenső ítéletében megállapította a felek közti szerződés 6. pontjában, valamint az üzletszabályzat 18.3.2 pontjában írt különmemű árfolyam alkalmazását előíró szerződéses rendelkezés érvénytelenségét és a felek szerződését akként nyilvánította érvényesnek, hogy az érvénytelen szerződéses rendelkezés helyébe az elszámolás során az MNB hivatalos deviza árfolyama lép.

[7] A felperes ezt követően módosította keresetét, amelyben a közbenső ítéletre tekintettel 4.826.017 Ft tőke és járulékai megfizetésében kérte az alperes marasztalását.

[8] Az alperes ellenkérelme továbbra is a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében a kereset szerint kötelezte az alperest 4.826.017 forint és annak 2014. június 20. napjától kezdődő késedelmi kamata megfizetésére.

[10] Határozatának indokolása szerint a lefolytatott szakértői bizonyítás eredményeként megállapítható volt az alperes kereset szerint fennálló tartozása a különmemű árfolyamok alkalmazását előíró szerződéses rendelkezések féltételével.

[11] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta.

[12] A jogerős ítélet indokolása szerint az árfolyamrés alkalmazását előíró szerződéses feltétel tisztességtelensége nem vezetett a szerződés egészének érvénytelenségéhez, az érvénytelen kikötés joghatásának kiküszöbölésével kellett tisztázni az alperes felmondáskor fennálló tartozásának mértékét. Adott ügyben a felmondás érvénytelensége kérdésében jogerős részítélet született, ugyanakkor a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 213. § (2) bekezdése alkalmazásával mégis megállapítható volt a felmondás érvénytelensége az alperes felmondáskor fennálló hátraléka, szerződésszegése hiányában, mivel az árfolyamrés szakvéleményben kimutatott tétele meghaladta a felmondás okaként megjelölt elmaradás mértékét. Értékelte ugyanakkor a bíróság, hogy az alperes a felmondást követően felhagyott a teljesítéssel, illetve hogy a szerződés futamideje időközben lejárt, ami – a felmondás érvényességétől függetlenül – mindenképpen esedékessé tette az alperes tartozását. Egyebekben a kereset összecszerúságát tekintve megállapította, hogy azt – a felperesi kimutatás és a szakvélemény aggálymentes tartalma alapján – helyesen fogadta el az elsőfokú bíróság.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[13] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.

[14] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPp. 213. §-ába, 121. § (1) bekezdés e) pontjába, 122. § (1) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[15] Az rPp. 213. §-ával összefüggésben hangsúlyozta, hogy a bíróság csak a kereseti kérelemről dönthet, ezért a BH2021.200 számon megjelent eseti döntésben foglaltakra is figyelemmel tévedett a másodfokú bíróság, amikor – annak ellenére, hogy helyesen megállapította a kereset alapjául megjelölt felmondás jogellenességét az alperesnek a felmondáskor kimutatható hátraléka és szerződésszegése hiányában – mégsem vette figyelembe, hogy a felmondásra marasztalási igény nem volt alapítható, illetve hogy a felperes a követelését a felmondásra alapította. Kiemelte, hogy a felperes nem a felek közti szerződés határozott idejének leteltétől kezdődően terjesztette elő igényét, e körben keresetén nem változtatott, ezért nem volt jogi lehetősége a bíróságnak, hogy az elsőfokú ítélet indokait félretéve hagyja azt helyben.

[16] Az előzőekből egyben az rPp. 122. §-ának megsértése is következett álláspontja szerint, mivel a felmondáskor megállapítható hátralék hiányában nem volt az alperessel szemben lejárt marasztalási igény támasztható. Mindez álláspontja szerint egyben azt is jelenti, hogy a keresetből nem állapítható meg a követelés lejáratí időpontja, illetve ami megállapítható, az a túlfizetés miatt nem vehető figyelembe, ezért a felperesnek nem volt határozott kereseti kérelme, mivel a felmondástól eltérő időpontot keresetében a követelése lejáratának idejeként nem jelölt meg, határozott kereset hiányában marasztalási igénye nem volt teljesíthető.

[17] A felperes jogelődjének (Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Zrt.) beolvadáson alapuló megszűnése miatt a felülvizsgálati eljárás 2022. március 31-ével félbeszakadt. A félbeszakadás a felperes jogutódjának (a továbbiakban: felperes) eljárásba történő belépésével megszűnt.

[18] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[19] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[20] Előrebocsátja a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős ítélettel befejezett pernek. A felülvizsgálat a jogerős ítélet ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nem egyedül az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek korábban nem hivatkoztak (BH2015. 18., BH2002. 447., BH2002. 283.); de következik az is, hogy a felülvizsgálati eljárásban – az ügyben nem irányadó három kivételtől eltekintve – kizárólag a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések vizsgálhatók a jogerős ítélet felülbírálata körében, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai megfelelnek az rPp. következőkben ismertetett követelményeinek.

[21] Az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie. Az rPp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

[22] Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem a szövegesen körülírt jogszabálysértésnek megfelelő jogszabályhely megjelölésének elmaradása miatt – az alábbiakban részletezettek szerint – tartalmilag hiányosnak minősült, ami kizárta az alperes által előadott jogszabálysértések érdemi vizsgálatát a felülvizsgálati eljárásban.

[23] Az alperes a felülvizsgálati kérelmét az állított jogszabálysértés szöveges körülírása szerint alapvetően arra alapította – és ezzel összefüggésben állította egyben a további jogszabálysértéseket –, hogy a kereset a felek felmondással megszüntetett szerződésén alapult, amellyel szemben a jogerős ítélet eltért a kereseti tényállítástól, amikor a szerződés egyéb megszűnési okát vette figyelembe és fogadta el. A felülvizsgálati kérelem a további tartalmi kellékét, az ügyben sérült konkrét jogszabályhely megjelölését tekintve viszont nem állt összhangban az előzőek szerint előadott jogszabálysértéssel.

[24] A kereseti kérelemtől, idetartozóan az alperes által állítottak szerint a kereseti tényállítástól való meg nem engedett eltérés ugyanis nem a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rPp. 213. §-a alatt értékelhető – e rendelkezés az ítélet teljességének szabálya –, hanem adott esetben az rPp. 215. §-ának sérelmét idézheti elő és így teheti jogszabálysértővé az ítéletet. Az rPp. 213. §-a ugyanakkor megállapíthatóan nem sérült az ügyben: az eljáró bíróságok érdemi döntésükkel a keresetet és az alperes ellenkérelmét egyaránt kimerítették.

[25] A felülvizsgálati kérelem további hivatkozásait tekintve az alperes állította egyrészt, hogy a felmondáskor megállapítható hátraléka – szerződésszegése – hiányában megalapozatlan volt vele szemben a kereset. Állította továbbá, hogy a kereseti tényállítástól eltérően figyelembe vett megszűnési ok előidézte magának a keresetnek is a hibáját, a határozott kereseti kérelem és a kereseti követelés lejárt jellege körében.

[26] Leszögezi a Kúria, hogy a kölcsönszerződésnek az adós szerződésszegésére alapított felmondását jogszerűtlenné teszi, ha az alperesnek nem mutatható ki fizetési késedelme, hátraléka a felmondás idejére [rPtk. 321. § (1) bekezdés, 525. § (1) bekezdés e) pont, 526. § (2) bekezdés, 4/2021. PJE határozat]. A felülvizsgálati kérelem ebben a részében a jogerős ítéletet az rPtk. vonatkozó szabályaira, avagy a bizonyítékok téves értékelésére hivatkozással az rPp. 206. §-a szerint támadhatta volna, ennek megfelelő hivatkozást azonban nem tartalmazott. Tévesen állította egyben az rPp. 122. § (1) bekezdésének és a 121. § (1) bekezdés e) pontjának sérelmét is: az alperes marasztalására megfelelő tartalommal megfogalmazott kereset kellően határozott volt, ezen kívül nem volt időelőtti sem tekinthető. Az alperessel szemben a kölcsönszerződés megszüntetésével esedékessé tett és így támasztott követelés lejártnak minősült. A másodfokú bíróság abban sérelmezett döntése, hogy a felperes által előadottaktól eltérő körülményt fogadott el, ami esedékessé tette a kereseti igényt, nem szüntette meg a kereset már előadott tartalmát és nem tette hiányossá a felperes keresetét.

[27] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[28] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján az alperes az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései, 4/A. §-a szerint a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban, áfával növelt összegben meghatározott ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét, valamint az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

[29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró,
Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: